

АГУУЛГА

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА БОЛОН ХОЛБОГДОХ МЭДЭЭЛЭЛ	3
1.1 Төслийн ерөнхий мэдээлэл:	3
Төслийн нэр:	3
Төслийн зорилго:	3
1.2 Хайрхан толгой ордын геологийн нөөц	4
1.3 Төслийн хүчин чадал	5
1.4 Төслийн ажиллах горим	5
1.5 Ил уурхай	6
1.8 Уурхайн гадаад тээвэр	8
2. ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИНД НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДАЛ, ТҮҮНИЙ ҮНЭЛГЭЭ	9
2.1 Төслийн газарзүйн байрлал	9
2.2 Уур амьсгалын үндсэн үзүүлэлтүүд	9
2.3 Төсөл хэрэгжих орчны гадаргын усны төлөв байдал	9
2.4 Төсөл хэрэгжих орчны хөрсөн бүрхэвч	10
2.5 Төсөл хэрэгжих орчны ургамлан нөмрөг	10
2.6 Төсөл хэрэгжих орчны амьтны аймаг	10
2.7 Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн тусгай хамгаалалттай газар нутаг	11
2.8 Түүх соёлын дурсгалт зүйлс	11
3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ	12
4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ 2026 ОНЫ ГОЛ ЗОРИЛТ	13
5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	14
5.1 Агаар орчныг хамгаалах чиглэлээр хийгдэх ажлууд	14
5.2 Усан орчныг хамгаалах чиглэлээр хийгдэх ажлууд	15
5.3 Хөрсний эвдрэл, элэгдэлд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах	16
5.4 Ургамлан бүрхэвч, амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах	16
6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	17
7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	17
8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	18
9. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	19
10. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	20
11. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	21
12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР	22
13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	25
14. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ	25
15. ТЭРБУМ МОД ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ХҮРЭЭНД	26
16. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗАРДЛЫН ТООЦОО	26

ОРШИЛ

Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний эрх бүхий Евро Азия Эко “ХХК-аар Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутагт орших Хайрхан толгой чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах төслийн байгаль орчны нөлөөллийн нарийвчилсан үнэлгээг хийж гүйцэтгүүлсэн ба мэргэжил арга зүйн зөвлөгөө авсны үндсэн дээр 2026 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний ажлыг хийж гүйцэтгэлээ.

Энэхүү ажлыг гүйцэтгэхдээ “Байгаль орчныг хамгаалах тухай”, “Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай”, “Усны тухай” хуулиуд, Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн сайдын 2014 оны 01 дүгээр сарын 06-ны өдрийн А-05 дугаар тушаалаар баталсан Иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллагын тухайн жилд хэрэгжүүлэх “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам” болон Байгаль орчин, аялал жуулчлалын яамны шинжээчийн гаргасан ерөнхий үнэлгээний дүгнэлт, нарийвчилсан үнэлгээ зэргийг үндэс болгов.

Төслийн гол зорилго нь төслийн үйл ажиллагаанаас байгаль орчинд учруулах сөрөг нөлөөллийг тодорхойлох, түүнийг бууруулах, арилгах арга хэмжээ, шаардагдах хөрөнгө зардлыг төлөвлөх, үйлдвэрийн бүх шат дамжлага бүрд нөлөөлөл бууруулах зөвлөмж боловсруулах, үйл ажиллагааны явцад мөрдөж ажиллах байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө, орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөр боловсруулах зэрэг нь зайлшгүй шаардлагатай юм.

1. ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА БОЛОН ХОЛБОГДОХ МЭДЭЭЛЭЛ

1.1 Төслийн ерөнхий мэдээлэл:

Төслийн нэр: Хайрхан толгой чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах төсөл.

Төслийн зорилго: “Нитросибир Азия” ХХК нь Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутагт орших, MV-021104 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайн Хайрхан толгойн чулуун нүүрсний ордыг бүрэн дүүрэн ашиглах, эдийн засгийн эргэлтэд оруулж, Монгол Улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй холбогдох хууль, журмын хүрээнд аюул осолгүй, үйлдвэрлэл явуулах замаар үнэ цэнэ, ач холбогдлыг нэмэгдүүлж, ашиглалтын зардлыг боломжит бага хэмжээнд байлгаж, Монгол Улсын төсвийн бүрдүүлэлт, экспортын хэмжээг нэмэгдүүлж, орд газрын үр өгөөжийг бий болгож, компанийнхаа санхүүгийн болон өрсөлдөх чадамжийг нэмэгдүүлэхэд энэхүү төслийн зорилго оршино.

Компанийн нэр, товч мэдээлэл:

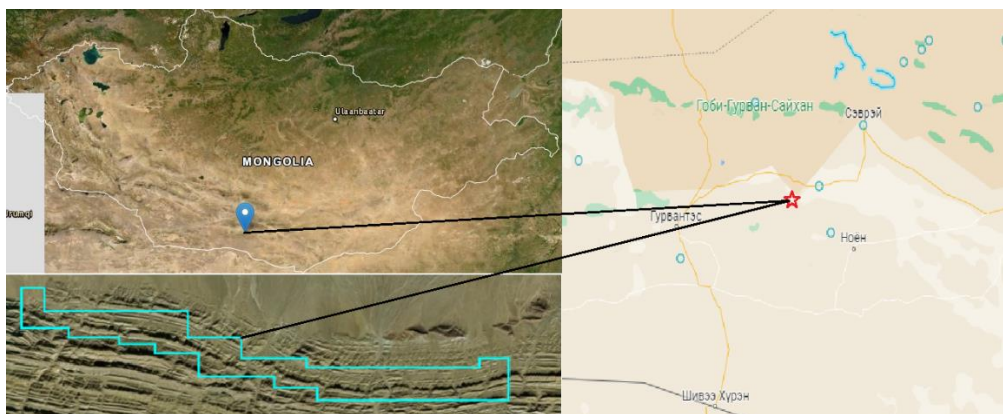
“Нитросибир Азия” ХХК-нд АМГТГ-ын даргын 2018 оны 07 сарын 19-ны өдрийн шийдвэрээр Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутагт орших Хайрхан толгойн чулуун нүүрсний ордыг ашиглах MV-021104 дугаартай ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг олгосон байна.

Компанийн товч танилцуулга:

“Нитросибир Азия” ХХК нь “Ашигт малтмалын тухай” хууль болон бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд ордыг эдийн засгийн эргэлтэд оруулах, ордод ашиглалтын үйл ажиллагаа явуулах, дэд бүтцийн төслүүдийг хэрэгжүүлэхээр ажиллаж байна.

Тус компани үйл ажиллагааны дараах үндсэн чиглэлтэй. Үүнд:

- ✓ Төлбөр эсвэл гэрээний үндсэн дээр хийгдэх бөөний худалдаа

Зураг 1. Төслийн талбайн байршил

Хүснэгт 1. Төслийн талбайн солбицол

№	Уртраг	Өргөрөг
1	101° 36' 27"	43° 17' 55"
2	101° 36' 27"	43° 17' 30"
3	101° 39' 45"	43° 17' 30"

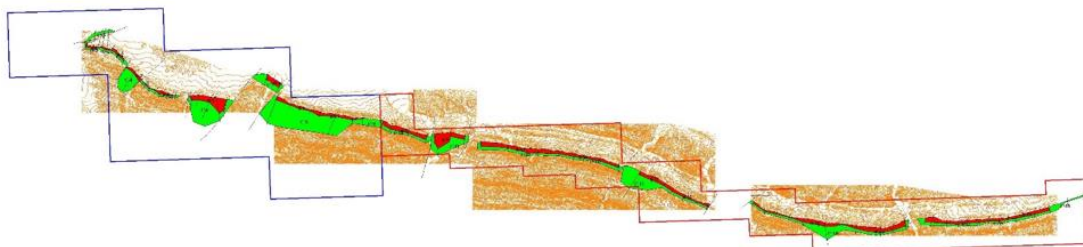
4	101° 39' 45"	43° 17' 2"
5	101° 41' 0"	43° 17' 2"
6	101° 41' 0"	43° 16' 40"
7	101° 42' 30"	43° 16' 40"
8	101° 42' 30"	43° 16' 30"
9	101° 46' 30"	43° 16' 30"
10	101° 46' 30"	43° 16' 40"
11	101° 47' 10"	43° 16' 40"
12	101° 47' 10"	43° 15' 55"
13	101° 42' 45"	43° 15' 55"
14	101° 42' 45"	43° 16' 8"
15	101° 41' 45"	43° 16' 8"
16	101° 41' 45"	43° 16' 20"
17	101° 40' 0"	43° 16' 20"
18	101° 40' 0"	43° 16' 45"
19	101° 39' 0"	43° 16' 45"
20	101° 39' 0"	43° 16' 55"
21	101° 38' 10"	43° 16' 55"
22	101° 38' 10"	43° 17' 2"
23	101° 37' 0"	43° 17' 2"
24	101° 37' 0"	43° 17' 12"
25	101° 35' 55"	43° 17' 12"
26	101° 35' 55"	43° 17' 55"

1.2 Хайрхан толгой ордын геологийн нөөц

Гурвантэсийн чулуун нүүрсний орд нь хуучнаар ОХУ-ын “Инструкция по применению классификаций запасов к месторождениям углей и горючих сланцев” зааварчилгын дагуу нүүрсний зузаанаараа дунд ба зузаан ихтэй нүүрсний ангилалд, нүүрсний давхраасны тархалтын тогтвортой байдлаараа харьцангуй тогтворжилт сайтай буюу 2-р бүлгийн ордод хамаарагдана гэж геологичид дүгнэсэн байна.

Гурвантэсийн чулуун нүүрсний ордын нөөцийг 2012 оны 03-р сарын 30-ны өдрийн 144-р тушаалаар бодитой В зэрэглэлээр 11,128,246.83 тн, боломжтой С зэрэглэлээр 31,739,732.46 тн, Нийт ордын хэмжээнд 42,867,979.29 тн-оор улсын нөөцийн нэгдсэн тоо бүртгэлд бүртгэсэн байна.

2018 оны 07-р сарын 19-ны өдрийн 512 тоот шийдвэрээр “Хайрхан толгой коал” ХХК-ийн эзэмшилд байгаа MV-020511 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийг “Нитросибир Азия” ХХК-д хэсэгчлэн шилжүүлсэн байна.

Зураг 2. Ордын нийт нөөцийн дэвсгэр зураг

Хэсэгчлэн шилжиж буй MV-021104 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрлийн талбайд, батлагдсан нийт нөөцөөс “Нитросибир Азия” ХХК-д шилжиж буй нийт нөөцийг “Ордсурвэй” ХХК-ийн маркшейдерийн хэмжилтийн тайлан, тооцоонд үндэслэн тооцож гаргасан бөгөөд бодитой В зэрэглэлийн 7,185,781,45 тн, боломжтой С зэрэглэлийн 8,983,006.28 тн, нийт В+С зэрэглэлээр 16,168,787.73 тн нөөц байна.

1.3 Төслийн хүчин чадал

“Нитросибир Азия” ХХК нь орд газрыг бүрэн дүүрэн ашиглах зорилтын хүрээнд ашиглалтын MV-021104 тоот тусгай зөвшөөрлийн талбай, ил уурхайн хүрээнд өртөж буй нөөцийг хаягдал, бохирдол багатайгаар ашиглах замаар тухайн төслийн үнэ цэнэ, ач холбогдлыг нэмэгдүүлэх, төслийн хөрөнгө оруулалт, үйлдвэрлэлийн зардлыг боломжит хамгийн бага төвшинд байлгахыг зорьж ажиллах бөгөөд Монгол Улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж буй холбогдох хууль дүрмийн хүрээнд үйл ажиллагаагаа явуулж, АМНАТ болон бусад нэр төрлийн татварыг тухай бүрд нь төлж, Монгол Улсын төсвийн бүрдүүлэлт, татварын орлогыг нэмэгдүүлэхэд анхаарна.

Ил уурхайн олборлолтын жилийн хүчин чадлыг тогтоохдоо “Нитросибир Азия” ХХК-ийн зах зээлийн судалгаа, хил гааль, боомтын нэвтрүүлэх чадамжид тулгуурлан тогтоосон захиалагч компанийн боловсруулсан техникийн даалгавар зэргийг харгалзан сонгосон бөгөөд жилд 1000.0 мян.тн олборлох хүчин чадалтайгаар 4 жилийн хугацаанд олборлолт явуулахаар төлөвлөсөн болно.

Хүснэгт 2. Уурхайн ажлын төлөвлөлт

Ашиглалтын жил	Нүүрс олборлолт тн	K _{х.х}	Сийрэгжсэн хөрс, м ³	Жилд хийх уулын ажлын хэмжээ, м ³	Хөрс хуулалт, м ³
1-р жил	1,000,000.00	12.97	15,567,211.20	13,730,251.76	12,972,676.00
2-р жил	1,000,000.00	13.15	15,774,264.00	13,902,795.76	13,145,220.00
3-р жил	1,000,000.00	10.15	12,182,798.40	10,909,907.76	10,152,332.00
4-р жил	1,038,357.51	10.50	13,084,939.20	11,690,750.48	10,904,116.00
Нийт	4,038,357.51	11.68	56,609,212.80	50,233,705.75	47,174,344.00

Ашиглалтын хугацаанд нийт 47.17 сая.м3 хөрсийг хуулж, 4.04 сая.тн нүүрсийг олборлох бөгөөд нийт уулын цулаар 49.9 сая.м3 харс хуулалт нүүрс олборлолтыг гүйцэтгэх ба хөрс хуулалтын дундаж коэффициент 11.68 м3/тн байна.

1.4 Төслийн ажиллах горим

Ил уурхай нь жилийн турш тасралтгүй горимоор буюу нийтээр амрах баяр ёслолын хоногуудад үйл ажиллагаагаа хэвийн явуулах бөгөөд тухайн өдөр ажилласан ажиллагсдын цалинг Монгол Улсад хүчин төгөлдөр мөрдөгдөж байгаа хөдөлмөрийн тухай хуулийн 52-р зүйлийн 52.1-д заасны дагуу өдрийн цалинг 2 дахин нэмэгдүүлэн олгох журмыг

баримтална. Цаг агаараас шалтгаалан саатах, төлөвлөгөөт засвар үйлчилгээ, зөөвөр нүүдэл хийх зэрэг хүчин зүйлүүдийг тооцсон болно.

Мөн уурхайн тэсэлгээний ажлын үед сул зогсох хугацааг тооцоолсон бөгөөд дээрх хүчин зүйлүүдийг харгалзан үзэж уурхайн жилд ажиллах хоногийг дараах байдлаар тооцлоо.

Хүснэгт 3. Уурхайн жилд ажиллах горим

Уурхайн ажиллах горим	Нэгж	1-р жил	2-р жил	3-р жил	4-р жил
Жилийн календарь хоног	хоног	365	365	365	365
Төлөвлөгөөт сул зогсолт	хоног	0	0	0	0
Жилд ажиллах календарь хоног	хоног	365	365	365	365
Цаг агаарын хүндрэлийн сул зогсолт	хоног	9	9	9	9
Тэсэлгээний сул зогсолт	хоног	12	12	12	12
Баяр ёслол	хоног	15	15	15	15
Засвар үйлчилгээний сул зогсолт	хоног	12	12	12	12
Жилд ажиллах хоног	хоног	317	317	317	317
Жилд ажиллах сар	сар	12	12	12	12
Сард ажиллах хоног	хоног	28	28	28	28
Хоногт ажиллах ээлжийн тоо	хоног	2	2	2	2
Ээлжийн үргэлжлэх хугацаа	цаг	12	12	12	12
Ээлжийн цаг ашиглалтын коэффициент	-	0.85	0.85	0.85	0.85
Ээлжинд ажиллах бодит хугацаа	цаг	10.20	10.20	10.20	10.20
Жилд ажиллах бодит хугацаа	цаг	6466.8	6466.8	6466.8	6466.8

1.5 Ил уурхай

Нийт ил уурхай тус бүрийн хүрээнд өртөх бодитой В зэрэглэлийн нөөц болон ил уурхайн хүрээнд зайлшгүй өртөх боломжтой С зэрэглэлийн нөөцөөс ашиглалтын үеийн хаягдал болон бохирдлыг тооцсоноор ил уурхайн үйлдвэрлэлийн нөөц бодитой В зэрэглэлээр 4,002.4 мян.тн, боломжтой С зэрэглэлийн 35.96 мян.тн, нийт 4,038.4 мян.тн нүүрс байна.

Орд нь урд хэсгээрээ өндөр уулсаар хязгаарлагдаж байгаа учир уурхайн зам, хөрсний овоолго, ачилтын талбай зэргийг ил уурхайн ухшийн урд хэсгээр байгуулах боломжгүй юм. Иймээс 1-р ил уурхайг нүүрсний давхаргын гарш талаас буюу нүүрсний В-8 блокийн хойд хэсгээс эхлэн нээхээр төлөвлөсөн. Эхний жилд нийт 6 ширхэг уурхайг нээнэ.Нээгч траншейн байрлалыг сонгохдоо нүүрсний давхраасны гарш хэсэг болон цаашид тэлэх уурхайн талбайн хувьд хамгийн тохиромжтой байхаас гадна уурхайн жилийн хүчин чадлыг хангах болон хөрс хуулалтын ажил хамгийн бага байх гэсэн хүчин зүйлийг харгалзан үзэж сонгосон.

1.5.1 Уурхайн хөрс хуулалтын хүчин чадал

Уурхайг ордын геологийн тогтоц, ашиглах тоног төхөөрөмж зэргийг үндэслэн жилд 1,000.0 мян.тн нүүрс олборлох хүчин чадалтайгаар 4 жилийн хугацаанд ашиглахаар

төлөвлөсөн бөгөөд ил уурхайгаас нийт 4,038,4 мян.тн нүүрсийг олборлох юм. Уурхайн хөрс хуулалтын дундаж коэффициент 11.68 м³/тн байна.

Ашиглалтын эхний жилд уурхайн бүтээн байгуулалтын ажил, нээлтийн үндсэн хөрс хуулалтын ажил хийгдэнэ.

Хөрс хуулалтын дундаж коэффициентыг ил уурхайн оновчлолын дагуу 11.68 м³/тн-д барихаар төлөвлөж уулын ажлын календарьчилсан төлөвлөлтийг хийж гүйцэтгэсэн.

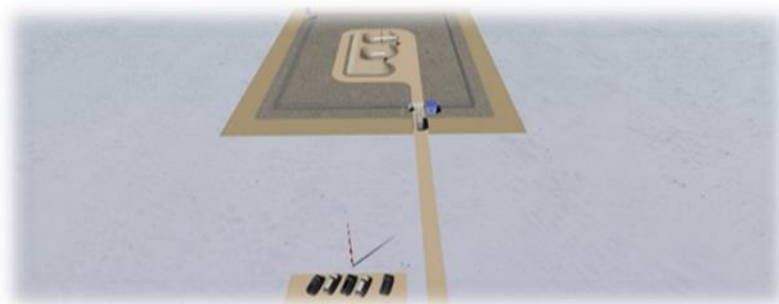

Зураг 3. Хөрс хуулалтын хүчин чадал

Тэсэлгээ

Уурхайн жилд хуулах хөрсний хэмжээ их учир тэсэлгээг жилд 44 удаа 7 хоногт 1 удаа хийнэ.

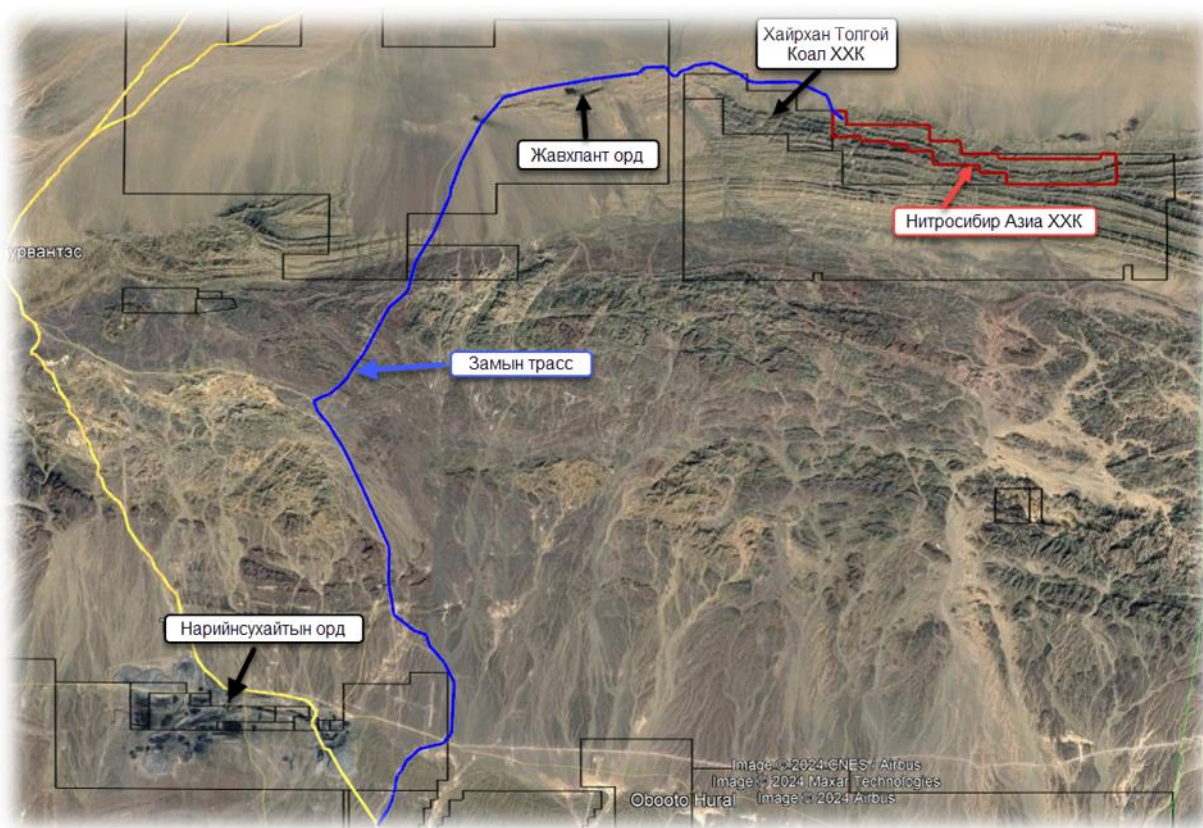
Тэсрэх бодисын агуулахын талбай дээр тэсэлгээний хэрэгсэл ба тэсрэх бодис хадгалах зориулалтын агуулахууд, мөн тэсрэх бодисыг ачааны машин дээр ачих ачилтын байгууламжтай байна. Тэсрэх материалын агуулахыг уурхайн нэг сарын хэрэгцээг хангах багтаамж бүхий буюу 400-500 тн тэсрэх бодис багтах хэмжээтэй байхаар хийнэ. Тэсрэх бодисын агуулахыг уурхайн гадна хүрээнээс “Тэсэлгээний ажлын аюулгүй ажиллагааны нэгдсэн дүрэм”-д заасны дагуу 1.0 км зайд байгуулна.

Зураг 4. Тэсрэх бодис, тэсэлгээний хэрэгслийн агуулах

1.8 Уурхайн гадаад тээвэр

Уурхайгаас “Шивээ хүрэн”-гийн боомт хүртэл 135 км зайтай бөгөөд уурхайн нүүрс ачилтын талбайгаас “Нитросибир Азия” ХХК-ийн гадаад тээврийн зам хүртэлх 12 км замыг уурхай өөрийн хөрөнгөөр барьж байгуулахаар төлөвлөсөн. Уурхайн гадаад тээврийг гэрээт компаниар гүйцэтгүүлэх бөгөөд 1тн/км-ийн өртөг 300-315 төг.тн/км байна. “Шивээ хүрэн”-гийн боомт хүртэл “Жавхлант орд” ХХК-ийн барьж байгуулсан хатуу хучилттай авто замаар болон концессоор барьж байгуулсан Нарийнсухайт-Шивээхүрэн чиглэлийн бетонон хучилттай замаар тээвэрлэх бөгөөд зам ашигласны төлбөрт 1 рейс тутамд 5 000 төг/рейс төлнө.

Зураг 5. Гадаад тээврийн замын трасс

Уурхайгаас олборлосон нүүрсийг уурхайгаас ойролцоогоор 200 м-ийн зайд байрлах нүүрсний түр агуулахад нөөцөлнө. Нөөцийн агуулахаас нүүрсийг 6.5 м3 утгуурын багтаамж бүхий утгуурт ачигчаар гадаад тээвэрлэлтэд ажиллах NORD BENZ маркийн 100 тн-ын даацтай автосамосвалд ачна.

2. ТӨСЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧИНД НӨЛӨӨЛӨХ БАЙДАЛ, ТҮҮНИЙ ҮНЭЛГЭЭ

2.1 Төслийн газарзүйн байрлал

Төслийн талбай нь Алтайн уулархаг их мужийн, Говь алтайн муж, Говь алтайн баруун тойрог Монгол Алтайн Эрдэнэ нурууны хойд хэсэгт, Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутагт орших Хүрэн ханангийн нурууг дамнан оршино. Ордын талбайн төв хэсэг Хүрэн ханангийн нуруу /2360 м/, Тостын нуруу /2517 м/, Тахилгын хяр /2316 м/ зэрэг 30 км хүртэлх өргөнтэй, 100 гаруй км үргэлжлэх уулс нуруудаар хүрээлэгдэх бөгөөд уулс нь эгц, шовх оройтой, хад асгатай, Ү хэлбэрийн гуу жалгууд, нам уулс ба уулын хажуугийн тэгшивтэр бэл, хөндий хосолсон гадаргатай.

2.2 Уур амьсгалын үндсэн үзүүлэлтүүд

Төсөл хэрэгжих бүс нутгийн уур амьсгалын хувьд Төв азийн хур тунадас, чийг багатай хуурай, хуурайдуу говь цөлийн бүсийн халуун зунтай, хуурай муж, цасгүй зөөлөвтөр өвөлтэй дэд мужид хамрагдана. Агаарын дундаж температурын хувьд 1-р сард -150С-180С хооронд, 7-р сард +190С +230С хооронд хэлбэлздэг. Жилийн дунджаар салхигүй өдрийн тоо 10-15 хоног, хамгийн их салхи хавар тохиолдох ба дунджаар 5,9м/с, хамгийн бага салхилалт өвөл буюу 4,2-4,3 м/с байдаг байна. Жилийн салхины дундаж хурд 4м/с бөгөөд жилд дунджаар 30-35 хоног 15 м/с хүртэл хүчтэй цасан ба шороон шуургатай өдрүүд тохиолдоно.

2.3 Төсөл хэрэгжих орчны гадаргын усны төлөв байдал

Ордын талбай нь Монгол орны өмнө зүгт цөлийн бүсэд байрлах бөгөөд хур тунадас харьцангуй бага, ууршилт их учраас гадаргын ус, гол мөрний сүлжээ маш бага юм. Төслийн талбай орчимд гадаргын ус, усны эх бүрэлдэх газар байхгүй бөгөөд малчин өрхүүд болон төсөл хэрэгжүүлэгч нь гүний худгийн усыг хэрэглээндээ ашигладаг. Малчдын худгуудыг голчлон дөрөвдөгчийн сэвсгэр хурдастай хуурай сайр бараадуулан гаргасан байв. Худгийн усны түвшнийг хэмжихэд 1-2 метр байсан бөгөөд хур борооны усаар тэжээгддэг байна.

Гүний ус агуулагч үе давхаргын хувьд Перм, Триасын болон Дөрөвдөгчийн хурдаст уст цогцолборын үе давхаргууд зонхилно. Геологийн тогтцын онцлог, хурдас, чулуулгийн хатуулгийн зэргээс хамааран дээрх уст цогцолборууд, бага зузаантай бэл, хормойн хурдсаар хучигдах бөгөөд бүхэлдээ сул усажсан ажээ. Сэвсгэр хурдас дахь уст үе буюу дөрөвдөгчийн уст үе нь хур тунадасны усаар тэжээгддэг, тархалтын хувьд алаг цоог, ихэвчлэн бэл хормойн хурдаст тархалттай бол Пермийн хурдас дахь уст үе нь даралттай уст үеүдээс бүрдэх бөгөөд ус нэвчүүлэх шинж чанар нь муу бөгөөд зонхилох газрын доорх ус нь тектоник хагарал, ан цавын системд агуулагдаж байх магадлалтай

ажээ. Газрын доорх усны анх илэрсэн гүн нь элсэн чулуу болон конгломератад тогтоогдсон бөгөөд эдгээр нь усны статик түвшингээс доогуур байгаа нь уст давхарга нь даралттай устай болохыг нотолдог байна.

2.4 Төсөл хэрэгжих орчны хөрсөн бүрхэвч

Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэр нь цөлийн бүсэд хамаардаг тул төслийн талбайд уулын цөлөрхөг хээрийн бор хөрс, уулын заримдаг цөлийн бор хөрс, жалга сайрын сул хөгжилтэй хөрс, цөлөрхөг хээрийн цайвар бор хөрс өргөн тархалттай байна. Төлөв байдлын судалгаагаар төсөл хэрэгжих талбайн хөрсний хэв шинж, хими физик шинж чанарыг тодорхойлох зорилгоор талбайг төлөөлөхүйц газрыг сонгон 3 үндсэн зүсэлт хийж морфологи бичиглэл хийн үе давхарга бүрээс нийт 8 дээж авсан. Элэгдэл эвдрэл, бохирдлыг тодорхойлох зорилгоор 2 өнгөн зүсэлт хийн дээж авч Газарзүй Геоэкологийн хүрээлэнгийн Хөрсний шинжилгээний төвийн хөрс судлалын лабораторид шинжлүүлсэн.

2.5 Төсөл хэрэгжих орчны ургамлан нөмрөг

Төслийн талбайн гадарга нь дунд зэрэг хэрчигдэлтэй нурууд болон нам өндөртэй толгод түүнээс уруудсан тэгшдүү тал, уулс дундах том, жижиг сайруудаас тогтоно. Төслийн талбайн дундаж өндөр нь 1587-1730 м бөгөөд цөлөрхөг хээрийн ургамалжилтын хэв шинжтэй ба тухайн талбайн гадарга, ургамлын тархалтын зүй тогтлоор нь Цөлөрхөг хээрийн тэгш талын ургамалжил, Цөлөрхөг хээрийн сайрын ургамалжил гэсэн 2 бүлгэмдэлд ангилсан. Хээрийн судалгаагаар нийт 15 овог, 40 төрөлд хамаарагдах 51 зүйлийн дээд ургамал бүртгэгдсэн. Бүртгэгдсэн ургамлуудаас 2 овгийн 1 төрөл 2 зүйл Монгол орны нэн ховор ургамлууд болох Хулан хойрго /*Potania mongolica*/, Потанины хотир /*Zygophyllum Potanini*/, 1 овгийн 1 төрөл 1 зүйл ургамал Монгол орны унаган ургамал болох Монгол бүйлээс /*Amygdalus mongolica*/ ургадаг байна.

2.6 Төсөл хэрэгжих орчны амьтны аймаг

Хээрийн судалгааны ажлыг уурхайн лицензийн талбай орчимд маршрут судалгааны аргаар ажиглалт хийж нүдээр ажиглагдсан амьтдыг бүртгэж тэмдэглэхээс гадна ул мөрөөр (баас, мөр) зарим амьтдыг бүртгэв.

Уурхайн орчны бүсэд хийгдсэн амьтны судалгаагаар 16 зүйлийн хөхтөн амьтан, 15 зүйлийн шувуу бүртгэгдсэн. Тус бүс нутагт Говь Гурвансайханы байгалийн цогцолборт газар болон Тос тосон бумбын нуруу байгалийн нөөц газар оршдог тул аргаль хонь, янгир ямаа, цоохор ирвэс, хар сүүлт болон бусад ховордсон туурайтан амьтдын нүүдэллэх экологийн коридор нутаг болдог бөгөөд Монгол улсын хэмжээнд нөөц нь багасаж нэн ховор, ховордож буй амьтны тархац нутаг хамаарагдаж байгааг анхаарууштай.

Энэ удаагийн хээрийн судалгааны явцад бидэнтэй Харсүүлт зээр (*Gazella subgutturosa*), Шар үнэг (*Vulpes vulpes*), Бор туулай (*Lepus tolai*), Шар чичүүл (*Meriones meridianus*) зэрэг 4 зүйл хөхтөн амьтан нүдээр болон ул мөрөөр ажиглагдлаа.

2.7 Төсөл хэрэгжих нутаг дэвсгэрийн тусгай хамгаалалттай газар нутаг

Төсөл хэрэгжих Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутагт “Говь Гурвансайхан” байгалийн цогцолборт газар, “Тост, Тосон бумбын нуруу” байгалийн нөөц газар зэрэг улсын тусгай хамгаалалттай газар нутаг ойр байдаг. МҮ-021104 ашиглалтын тусгай зөвшөөрөлтэй талбай нь улсын тусгай хамгаалалттай газар нутагтай давхцалгүй бөгөөд Говь Гурвансайхан байгалийн цогцолборт газрын хилийн хамгийн ойр цэг нь ашиглалтын талбайгаас 6.8 км зайтай.

2.8 Түүх соёлын дурсгалт зүйлс

2011 онд ШУА-ын “Археологийн хүрээлэн”-ийн судалгааны багийн хамт олон Хайрхан толгойн ХҮ-005267 хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд археологийн авран хамгаалах хайгуул судалгааны ажлыг хийж гүйцэтгэжээ. Археологийн хайгуулын явцад нийтдээ 180 дурсгал илрүүлэн олсноос булш оршуулгын дурсгал 111, тахил тайлгын чулуун байгууламж 53, хадны зургийн дурсгал 7, эртний Түрэгүүдийн түүхэнд холбогдох зэл чулуу 7, төвд бичиг 2 зэрэг түүх дурсгалын зүйлс илрүүлсэн байна.

Мөн 2016 онд ШУА-ын “Палеонтологийн төв”-ийн эрдэмтэн судлаачид Хайрхан толгойн хайгуулын тусгай зөвшөөрөлтэй талбайд эртний амьтан, ургамлын үлдвэрийн хайгуул судалгаа явуулсан. Хайгуулын үеэр Сайн сар булагт хурдасны шилжилтийн явцад зөөгдсөөр гадаргууд илэрсэн эртний сээр нуруутны үлдэгдлийг илрүүлжээ. Уг чулуужсан үлдвэрийг урьдчилсан байдлаар эртний сээр нуруутны нугалам үе, бугалганы дээд үзүүрт хамааруулсан байна.

3. ТӨСЛИЙН ГОЛ БА БОЛЗОШГҮЙ СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙН ТОВЧ ТОДОРХОЙЛОЛТ

“Хайрхан толгой чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах” төслөөс Байгаль орчинд үзүүлж болзошгүй сөрөг нөлөөлөл нь:

1. Барилга байгууламж барих, үйлдвэрлэлийн бүтээн байгуулалт, зам талбай засах хөрс хуулах, хүдэр тээвэрлэх гэх мэт үйл ажиллагааны үед тоосжилт үүснэ.
2. Нүүрс тээврийн хэрэгсэл болон автомашины хөдөлгүүрийн дутуу шаталтын хий нь агаар орчныг хорт хийгээр бохирдуулна.
3. Тоосжилт, хорт хийн ялгаралтаас үүдэх дуу шуугиан гэх мэтээс шалтгаалан төсөл хэрэгжих орчны айл өрхийн амгалан тайван байдал алдагдаж, эрүүл мэндэд нь сөргөөр нөлөөлж болзошгүй.
4. Ил аргаар олборлолт явуулах, гадаад овоолго үүсгэх, тээвэрлэлтийн зам засах, холбогдох барилга байгууламж барих зэргээр газрын гадарга, хэвлийд нөлөөлнө.
5. Хүнд, машин техникийн хөдөлгөөнөөс олон салаа зам гарч, хөрс суларч, элэгдэл эвдрэлд өртөх талбайн хэмжээ нэмэгдэж болзошгүй.
6. Нефтийн гаралтай материал, химийн бодисын асгаралт, үйлдвэрлэлийн болон, ахуйн хэрэглээний хог хаягдлаас хөрсний бохирдол үүснэ.
7. Ургамлан нөмрөгт үзүүлэх нөлөөллийн эх үүсвэр нь уурхайн олборлолтын үйл ажиллагаа, овоолго үүсгэх, дотоод болон гадаад тээвэрлэлтээс үүсэх тоосонцор, төслийн бүхий л барилга байгууламжууд, ахуйн болон үйлдвэрлэлийн хог хаягдал, хүн, техникийн нөлөөгөөр ургамлан нөмрөг устгах буюу доройтолд орно.
8. Уурхай нь унд ахуйн хэрэгцээнд газрын доорх ус ашиглах тул газрын доорх усны нөөцөд нөлөөлнө.
9. Хатуу болон шингэн хог хаягдал, нефтийн гаралтай бүтээгдэхүүнийг ил задгай хадгалах, хаях зэрэг нь хур борооны усаар дамжин гүний усанд нөлөөлж болзошгүй.
10. Төсөл хэрэгжих орчны амьтдын амьдрах орчин, экологид машин техникийн хөдөлгөөн, дуу чимээ, барилга байгууламжийн байршуулалт, генераторын дуу чимээ, ашигт малтмалын зөөвөрлөлт, тээвэрлэлт, дуу чимээ ихээхэн нөлөө үзүүлнэ.

4. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ 2026 ОНЫ ГОЛ ЗОРИЛТ

Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутагт орших Хайрхан толгой чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах төслийн Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг боловсруулахдаа БОАЖ-н сайдын 2019 оны 10 сарын 29-ний өдрийн А-618 тушаалаар батлагдсан

“Байгаль орчны менежмент төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-г баримталсан. Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө нь байгаль хамгаалах төлөвлөгөө, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрөөс бүрдэх бөгөөд байгаль орчныг хамгаалах төлөвлөгөөнд байгалийн нөөц баялгийг ашиглах явцад байгаль орчныг доройтохоос урьдчилан сэргийлэх, сөрөг нөлөөллийг бууруулах, арилгах, үлдэгдэл нөлөөллийг дүйцүүлэн хамгаалах, нөхөн сэргээх, нүүлгэн шилжүүлэх, нөхөн олговор олгох, түүх соёлын өвийг хамгаалахтай холбогдсон арга хэмжээг тодорхойлон, шаардагдах хөрөнгө зардлыг тооцож, хариуцах этгээд, хэрэгжүүлэх хугацаа, баримтлах хууль, журам, аргачлал, стандартыг тодорхойлж тусгасан. Орчны хяналт-шинжилгээний хөтөлбөрт төсөл хэрэгжүүлэх явцад байгаль орчинд үүсэж болзошгүй өөрчлөлтийг хянах, шинжлэх объект, байршил, баримтлах стандарт, арга аргачлал, хугацаа, хариуцах этгээд, хяналт шинжилгээний үр дүнг тайлагнах талаар тусгахаар хуульчлагдсаныг баримтлан боловсруулав.

Энэхүү төлөвлөгөөний гол зорилтуудыг төслийн байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний зөвлөмж, тайлант оны байгаль орчны менежмент төлөвлөгөөний хэрэгжилт болон түүнийг тодорхойлж үнэлгээ өгсөн орон нутгийн холбогдох ажлын хэсгийн дүгнэлт, байгаль орчны төлөвлөгөөт аудитын зөвлөмж зэрэг баримт бичгүүд дээр үндэслэн тодорхойлов.

2026 оны Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний гол зорилтууд нь дараах байдлаар тодорхойлогдоно. Үүнд:

- Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсан арга хэмжээнүүдийг хуваарийн дагуу авч хэрэгжүүлэх
- Уурхайн үйл ажиллагааг орон нутгийн иргэн аж ахуй нэгж байгууллагад танилцуулах, тэдгээртэй санал бодлоо солилцож, нутгийн иргэдтэй хамтран ажиллах
- Компаниас боловсруулж, баталсан журам, зааварчилгааг өөрийн уурхайн онцлогт тохируулан амжилттай хэрэгжүүлэх

5. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

5.1 Агаар орчныг хамгаалах чиглэлээр хийгдэх ажлууд

№	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Уурхайн үйл ажиллагаанаас үүсэх тоосжилт, Хүнд машин механизмаас тоосжилт үүсэх, Тээвэрлэлтэд явж буй машинуудаас ялгарах хорт бодисуудаар орчны агаар бохирдох	Уурхайн олборлолт, ашиглалтын үед тоосжилт ихээр үүсэх үед усалгаа хийх	Уурхайн дотоод тээврийн зам, талбай	150,000	Нийт зам талбай	1,100,000	Тухай бүрд	MNS 5013:2009 Бензинээр ажилладаг хөдөлгүүртэй автомашин Утааны найрлага дахь хорт бодисын зөвшөөрөх дээд хэмжээ MNS 5014:2009 Дизель хөдөлгүүртэй автомашин Утааны тортогжилтын зөвшөөрөх дээд хэмжээ ба хэмжих арга MNS 4585 :2025 Агаарын чанар,
2		Уурхайн зам талбайн тоосжилт бууруулах зорилгоор тоос дарагч бодис ашиглах, худалдан авах	Уурхайн дотоод тээврийн зам, талбай	450,000	Нийт зам талбай	900,000	9 болон 10-р сард	
3		Гадаад тээврийн машин механизмын хурдны хязгаар 40км/ц-аас хэтрэхгүй байхаар хязгаарлах зааварчилгаа өгч, тэмдэг, тэмдэглэгээ байрлуулах, засаж сайжруулах	Гадаад тээврийн зам	150,000	Нийт зам талбай	300,000	Тухай бүрд	
4		Уурхайд ашиглагдаж буй техник, тээврийн хэрэгслийн хорт утааны ялгарлыг бууруулах зорилгоор техникийн хяналт, хэмжилт тогтмол хийх, тээврийн хэрэгслүүдийг үзлэг оношилгоонд хамруулах	Тээврийн хэрэгслүүд	150,000	Тээврийн хэрэгслүүд	300,000	11-р сард	
5		Уурхайн машин механизмуудын янданд шүүлтүүр тавих	Тээврийн хэрэгслүүд	350,000	Тээврийн хэрэгслүүд	350,000	11-р сард	
6	Ажилчдад болон нутгийн иргэдийн эрүүл мэндэд нөлөөлөх	Ажилчдад тоосноос хамгаалах амны маск, хүнсний нэмэлт бүтээгдэхүүнээр ажилчдыг хангах, сургалт сурталчилгаа явуулах	Ажилчдад	100,000	4	400,000	Сар бүр	-
7	Нутгийн иргэдийн амгалан тайван	Дуу шуугианы хэмжилт (2 цэгт дууны түвшин хэмжигч	Төслийн талбай	240,000	1	240,000	10-р сард	MNS ISO 226:2003 дуу чимээ – хэвийн норм түвшний

Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутагт орших “Нитросибир Азия” ХХК-ийн “Хайрхан толгой чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах”
төслийн 2026 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	байдлыг алдагдуулах	NL-04 багажаар) хийж, дуу, шуугиан бүхий машин механизмын ашиглалтыг оновчтой төлөвлөх, үр ашиггүй ашиглалтыг багасгах						хэмжээ
	Нийт			3,590,000				

5.2 Усан орчныг хамгаалах чиглэлээр хийгдэх ажлууд

№	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Уурхайн ус хэрэглээнээс газар доорх усны нөөцийн хомсдол үүсэх	Ус ашиглалтын гэрээ байгуулах, ус ашигласны төлбөр төлөх	Үйл ажиллагааны турш	орд нь Алтайн өвөр говийн сав газарт хамаарах ба 1 м ³ гадаргын усны ЭЭЗ үнэлгээ 4433 төг байна. Үйлдвэрлэлийн зориулалтаар ашиглавал 0.6 коэффициентоор/ үйлдвэрлэлийн зориулалтаар хэрэглэх усны үнэлгээ нь 2660 төг/м3 болох юм. Уул уурхайд энэ үнэлгээний 20%-иар тооцож төлбөр төлнө. $2660 \times 20\% = 2128$ төг байна.				11-р сард	Усны тухай хууль, 4.3, 30.1.1, 30.1.2 зүйл заалт БОНХАЖ-н сайд, БХБ-н сайдын 2015 оны А-230/127 дугаар хамтарсан тушаал
2	Ус бохирдож улмаар хүний эрүүл мэндэд сөргөөр нөлөөлөх, шатах тослох материалыг алдсанаар газрын доорх ус бохирдох	Уст цэгүүдэд эрүүл ахуйн бүс тогтоож хашаажуулах, хамгаалалтын бүс тогтоох, ойр орчныг цэвэрлэх, хог хаягдлаар бохирдуулахгүй байх	Уст цэг	1ш	500,000	Гүний худаг	500,000	10-р сард	
	Нийт						500,000	-	

5.3 Хөрсний эвдрэл, элэгдэлд үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах

№	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Шимт хөрсийг технологийн паспортын дагуу хуулах	Шимт хөрсийг стандартын дагуу хадгалах, шимт хөрсний овоолгыг ургамалжуулж шимт байдлыг нэмэгдүүлэх	Уурхайн карьер орчимд болон Шимт хөрсний овоолго	га	500,000	2	1,000,000	Шимт хөрс хуулах үед	MNS 5916:2008 Газар шорооны ажлын үед үржил шимт хөрс хуулалт, хадгалалт MNS 5859:2019 “Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх хэмжээ
2	Шатах тослох материал, барилгын материалын хог хаягдал, шатахуун асгарах зэрэг болзошгүй осол аваараас үүдэн хөрсөн бүрхэвчийг бохирдуулах	ШТМ-ыг стандартын шаардлага хангасан саванд хадгалах хадгалалтад хяналт тавих	Засвар үйлчилгээний талбайд	Багц ажил	600,000	1	600,000	7 хоног бүр	
3		Машин механизмын засвар үйлчилгээ хийх талбайд бетон хучилт хийх	Засвар үйлчилгээний талбайд	Багц ажил	730,000	1	730,000	9-р сард	
4	Газрын гадарга, хэвлий эвдрэх	Уурхайн орчны замыг стандартын дагуу тавих, тэмдэгжүүлэх ажил хийх, олон салаа зам гаргахаас сэргийлэх	Уурхайн хэмжээнд	Багц ажил	300,000	1	300,000	9-р сард	
Нийт							2,630,000		

5.4 Ургамлан бүрхэвч, амьтны аймагт үзүүлэх сөрөг нөлөөллийг бууруулах

Зорилго: Уурхайн орчны ургамлын зүйлийн бүрдэл, амьтны аймгийг хамгаалах уурхайн үйл ажиллагаанаас ургамал, амьтанд нөлөөлөх сөрөг нөлөөллийг бууруулахад оршино.

№	Гол ба болзошгүй сөрөг нөлөөллүүд	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал (төгрөг)	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа, давтамж	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
1	Байгалийн ургамлан нөмрөгийг хамгаалах, ногоон байгууламж байгуулах	Уурхайн барилга байгууламжийн гадна ногоон байгууламжийг бий байгуулах	Уурхайн хэмжээнд	м ²	2,560	500	1,280,000	10-р сард	Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль, Амьтны тухай хууль
Нийт 2026 оны сөрөг нөлөөллийг бууруулах зардалд							8,000,000		

6. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутагт орших Хайрхан толгой чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2026 онд техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөг төлөвлөөгүй байна. Иймд байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд тусгагдсаны дагуу жилд хуримтлуулах байгаль орчны нөхөн сэргээлтийн зардлыг орууллаа.

Үзүүлэлт	Ашиглалтын жил	
	2026 он	Нийт
2026 онд хуримтлуулах нөхөн сэргээлтийн зардал /мян.төг/	5,400,000	5,400,000

7. БИОЛОГИЙН ОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Арга хэмжээг хэрэгжүүлэх хугацаа	Төсөв /төг/	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
1	Ургамал устгах, өсөлт ургалт нь саатах төрөл зүйл өөрчлөгдөх, бүрхэц биомасс багасахаас хамгаалах	Дүйцүүлэн хамгаалах талбайн байршил, хил зааг, хамгаалах экосистем, суурь төлөвийг тодорхойлж, хэмжигдэхүйц зорилт бүхий ажлын төлөвлөгөө боловсруулан орон нутагтай тохиролцох.	Сонгосон талбай; хил заагийн зураг, суурь бүртгэл, тохиролцсон төлөвлөгөө; тэмдэг, самбарын бүртгэл	10-р сард	8,000,000	✓ “Уул уурхайн үйл ажиллагааны улмаас эвдрэлд орсон газарт техникийн болон биологийн нөхөн сэргээлт хийх аргачлал” 2010 он, БОАЖЯ ✓ “Эвдэрсэн газрын нөхөн сэргээлт” MNS 5914:2008 ✓ “Эвдэрсэн газрыг ургамалжуулах техникийн шаардлага” MNS 5918:2008 ✓ Зүлэгжүүлэх талбай бэлтгэх, үр тарих, арчлах MNS 6260 : 2020
2		Хамгаалах талбайн хил заагийг газар дээр нь тэмдэгжүүлж, мэдээллийн самбар байрлуулах; байршил, тоо ширхгийг бүртгэж баримтжуулах.				
3	Амьтдын тоо толгой буурах, дайжих амьдрах орчин нь устах, идэш тэжээл нь хомсдохоос хамгаалах	Мэргэжлийн дүгнэлт, тухайн экосистемийн онцлогт тохирсон хөрс, ургамлан нөмрөг хамгаалах болон нөхөн сэргээх ажлыг сонгосон талбайд хэрэгжүүлэх.	Тохиролцсон талбай; хэмжээ /га/, ажлын акт, өмнөх ба дараах зураг			
4		Зэрлэг амьтдыг хамгаалах биотехникийн арга хэмжээг мэргэжлийн зөвлөмжөөр сонгон хэрэгжүүлж, ашиглалт, үр дүнг хянах.	Сонгосон байршил; арга хэмжээний төрөл, хэмжээ, хяналтын бүртгэл			
5		Хууль бус агнуураас урьдчилан сэргийлэх мэдээлэл, хамтарсан хяналт	Хамгаалах талбай; маршрут, давтамж,			

Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутагт орших “Нитросибир Азия” ХХК-ийн “Хайрхан толгой чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн 2026 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

	зохион байгуулж, илэрсэн зөрчил болон авсан арга хэмжээг бүртгэх.	хяналтын бүртгэл			
Нийт				8,000,000	

8. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Нөлөөлөлд өртөх иргэд	Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Тоо хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
Нэр бүхий судалгаа хийгдсэн 4 өрх	Нөлөөлөлд өртөх өрх бүрийн хөрөнгө, амьжиргаанд учрах нөлөөллийг үнэлж, нөхөн олговор болон нүүлгэн шилжүүлэх нөхцөлийг гэрээгээр тохиролцон хэрэгжүүлэх; хүлээлцсэн баримт үйлдэх.	Зөвхөн харилцан тохиролцох гэрээ хийгдсэн айл, өрх	4	22,000,000	Тухайн өрхүүдэд нөлөөлөх ажил эхлэхээс өмнө; 9-р сард	АМТ хуулийн 42.1 дэх хэсэг Хамтын ажиллагааны гэрээ
НИЙТ ДҮН				22,000,000		

9. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Уурхайн ашиглалтын үйл явцад түүх соёлын дурсгалт зүйлс олдвол уурхайн үйл ажиллагааг түр зогсоон зохих байгууллагад мэдэгдэж, түүх соёлын дурсгалт зүйлсийг хамгаалах ажлыг зохион байгуулах болно

Төсөл хэрэгжих MV-021104 тоот талбайн археологийн судалгаанд булш оршуулгын дурсгал, тахил тайлгын чулуун байгууламж, хадны зураг, эртний Түрэгийн үед холбогдох зэл чулуу, төвд бичиг зэрэг дурсгал тэмдэглэгдсэн байна. Дурсгал тус бүрийн дугаар, байршил, төслийн нөлөөлөлд өртөх байдлыг эх судалгааны бүртгэлтэй тулган хамгаалах арга хэмжээг тодорхойлно. ШУА-ын Археологийн хүрээлэнтэй хамтран хамгаалалтын ажлыг зохион байгуулна. Палеонтологийн судалгаагаар Сайн сар булагт эртний сээр нуруутны чулуужсан үлдэгдэл илэрсэн бөгөөд урьдчилсан байдлаар нугалам, бугалганы дээд үзүүрт хамааруулсан байна. Уг олдворын байршил, хамгаалалтын зөвлөмжийг мэргэжлийн судалгааны тайлантай уялдуулан хэрэгжүүлнэ.

Нөлөөлөлд өртөх түүх соёлын өвүүд	Хамгаалах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Нийт зардал	Хэрэгжүүлэх хугацаа ба давтамж	Баримтлах стандарт, аргачлал
Өмнөговь аймаг Гурван Тэс сум Хайрхан толгой	Дурсгалын бүртгэл, байршлыг баталгаажуулж, нөлөөлөлд өртөх дурсгалуудыг мэргэжлийн байгууллагын зөвлөмжийн дагуу хамгаалах; шаардлагатай авран хамгаалах ажлыг зохион байгуулах.	Эх судалгааны бүртгэлээр баталгаажуулсан дурсгал; байршлын зураг, хамгаалалтын зөвлөмж, ажлын тайлан	4,000,000	9-р сард	Соёлын өвийг хамгаалах тухай хууль
НИЙТ ДҮН			4,000,000		

10. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

Төсөл хэрэгжүүлэгч нь уурхайн ажилтнуудын эрүүл мэнд, аюулгүй ажиллагааг хангах, осол, эрсдэлээс урьдчилан сэргийлэх зорилгоор дараах арга хэмжээг хэрэгжүүлнэ.

№	Болзошгүй сөрөг нөлөөлөл	Нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээ	Арга хэмжээний цар хэмжээ	Нэгжийн зардал	Тоо хэмжээ	Нийт үнэ	Хэрэгжүүлэх давтамж	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
1	Болзошгүй осол, саатал, техник технологийн шугам сүлжээний гэмтлээс сэргийлэх	Техник, технологийн аюулгүй байдлыг тогтмол шалгах, хянах Машин техникийн үйлчилгээ засварыг тусгай бэлтгэсэн талбайд явуулж хэвших	Нийт төсөл хэрэгжих талбай, барилга байгууламжид	400,000	1	400,000	9-р сард	Гамшгаас хамгаалах тухай хууль, 27.1, Галын аюулгүй байдлын тухай хууль 2015 он Хөдөлмөрийн аюулгүй байдал, эрүүл ахуйн тухай хууль Ил уурхайн аюулгүй ажиллагааны дүрэм Тэсэлгээний аюулгүй ажиллагаа
2	Байгалийн болзошгүй гамшиг, галын гэнэтийн аюул үүсэх,	Галын аюулгүй байдлыг хангах, гал түймрийн эрсдэлийг бууруулах зорилгоор ажилтнуудыг галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээ, анхан шатны гал унтраах хэрэгслийн ашиглалт, ослын үеийн хариу арга хэмжээний талаар сургалтад хамруулах	Төслийн талбай	500,000	1	500,000	9-р сард	
3		Галын аюулын үед ашиглах галын хор, галын сараа болон бусад гал унтраах хэрэгслийг шаардлагатай байршилд байршуулж, бэлэн байдлыг хангах	Төслийн талбай	700,000	1	700,000	9-р сард	
4	Төслийн үе шатанд хүний эрүүл мэнд, амь насанд сөргөөр нөлөөлөх	Ажилтан бүрийг хөдөлмөр хамгаалах хэрэгслээр хангах	Ажилчдад	ХХАБ зардал			9-р сард	
5		Ослын үед ажиллах ИТА, ажилчдын үйл ажиллагааны төлөвлөгөө гаргаж, сургалт явуулах	Ажилчдад	100,000	3	300,000	9,10,11-р саруудад	
Нийт						1,900,000		

11. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Хог хаягдлын ангилал	Сөрөг нөлөөллийг арилгах, бууруулах арга хэмжээ	Сөрөг нөлөөллийн хамрах хүрээ	Хэмжих нэгж	Нэгжийн зардал, төг	Тоо хэмжээ	Нийт зардал, төг	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	Энгийн хог хаягдал	Хатуу хог хаягдлыг төвлөрсөн цэгт хүргэх, тээвэрлэх зардал	Хог хаягдлын цэгт	Багц үйлчилгээ	1,250,000	1	1,250,000	Хуримтлагдах хэмжээнээс хамаарна	“Хог хаягдлын тухай” хууль, “Энгийн хог Хаягдлыг ангилах, цуглуулах, тээвэрлэх, дахин боловсруулах, сэргээн ашиглах, устгах, булшлах үйл ажиллагаанд тавигдах ерөнхий шаардлага”, “Хог хаягдлын улсын мэдээллийн нэгдсэн сангийн тогтолцоо, бүрдэл болон мэдээлэл төвлөрүүлэх журам”
2		Хог хаягдлыг ангилан ялгах зориулалттай сав байрлуулах	Ажилчдын байр, оффис, засварын газар, машин паркийн талбай	Иж бүрдэл	200,000	3	600,000	9-р сард	
3		Дахин ашиглагдах хаягдлыг хоёрдогч түүхий эд авдаг аж ахуйн нэгж байгууллагад нийлүүлэх. /хуванцар сав, мод, төмөр/	Энгийн хог хаягдал	Багц үйлчилгээ	400,000	1	400,000	Сар бүр, хаягдал хуримтлагдах бүрд	
4		Хог хаягдлын чиглэлээр ажилчдад сургалт орох, хог хаягдлын мэдээ, тайланг тогтмол хөтөлж, бүртгэлжүүлэх	Энгийн хог хаягдал	Багц ажил	100,000	4	400,000	Бүртгэлийг тогтмол явуулах	
5	Шингэн хаягдал	Ахуйн шингэн хаягдлыг ариутгал халдваргүйжүүлэлтийн бодис, бактериологийн аргаар задлан шингээх	Ахуйн шингэн хаягдал	ш	50,000	4	200,000	Сар бүр	
6	Аюултай хог хаягдал	Хаягдал тос болон бусад аюултай хог хаягдлыг цуглуулж гэрээт компанид нийлүүлэх	ШТМ	тонн	400,000	1	400,000	12-р сард	
	Нийт						3,250,000		

12. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨР

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Цэгийн тоо	Цэгийн код, байршил	Хугацаа ба давтамж	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт үнэ, мян.төг	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
Агаар							
1	Агаар дахь NO ₂ , SO ₂ , CO ₂ , PM2.5, PM 10-ийн агууламж	4	A-01–A-04: агаарын хяналтын 4 цэг. Координатыг доорх бүртгэлд үзүүлэв.	9–12-р сард сар бүр 1 удаа; 4 цэг × 4 удаа = 16 цэг-удаа	31,250	500,000	Агаарын чанар хот суурин газрын гадаад орчны агаарт байх бохирдуулах бодисын хүлцэх хэм хэмжээ MNS 6063: 2010 Агаарын чанар техникийн ерөнхий шаардлага MNS 4585: 2025
	Дуу шуугиан хэмжилт	2	ДШ-01–ДШ-02: ажилчдын кемп, гадаад орчны 2 цэг; координатыг бүртгэлд оруулна.	10-р сард 1 удаа; 2 цэг × 1 удаа = 2 цэг-удаа	100,000	200,000	
Нийт					700,000		
Ус							
2	Ундны усны ерөнхий химийн шинжилгээ (pH,Ca ²⁺ , Mg ²⁺ , NH ₄ ⁺ ,Na ⁺ , K ⁺ Fe ³⁺ , SO ₄ ²⁻ , HCO ₃ ⁻ , Cl ⁻ ,NO ₂ ⁻ , NO ₃ ⁻) Бактериологийн шинжилгээ (нийт нянгийн тоо, гэдэсний бүлгийн нян, халуунд тэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нян, <i>Escherichia. Coli</i> , Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян / <i>Salmonella</i> , <i>Shigella</i> /, Сульфид задлагч агааргүйтэн / <i>Clostridium. Perfringens</i> /	2	У-01–У-02: усны хяналтын 2 цэг. Координатыг доорх бүртгэлд үзүүлэв.	10-р сард 1 удаа; 2 цэг × 1 удаа = 2 дээж	300,000	600,000	Ундны усны, эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900: 2018 Газрын доорх ус бохирдуулагч бодис, элементийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт MNS 6148:2010 Хүрээлэн буй орчинд нийлүүлэх цэвэршүүлсэн бохир ус. Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2008
Нийт					600,000		
Хөрс							
3	Хөрсний үржил шимийн үзүүлэлт (pH, ялзмаг, карбонат, Ca ²⁺ Mg ²⁺ , K ₂ O, P ₂ O ₅) Механик бүрэлдэхүүн	4	Х-01–Х-04: хөрсний хяналтын 4 цэг. Координатыг доорх бүртгэлд үзүүлэв	9, 10-р сард тус бүр 1 удаа; 4 цэг × 2 удаа = 8 дээж	87,500	700,000	Хөрс бохирдуулагч бодис, элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ MNS 5850:2008 Хөрсний агрохимийн үзүүлэлтүүдийг тодорхойлох MNS 3310-91 Хөрсний шинжилгээний дээж авах ерөнхий шаардлага MNS 3298:1990 Хөрсний химийн элементүүдийн нийт хэмжээг тодорхойлох арга MNS 3307-91
	Хөрсний хүнд металлууд (Cr, Pb, Cd,Ni Zn)	2	ХМ-01–ХМ-03: хүнд металлын хяналтын 2 цэг. Координатыг доорх бүртгэлд	10-р сард 1 удаа; 2 цэг × 1 удаа = 2 дээж	300,000	600,000	

Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын нутагт орших “Нитросибир Азия” ХХК-ийн “Хайрхан толгой чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах” төслийн 2026 онд хэрэгжүүлэх байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө

№	Хяналт шинжилгээ хийх үзүүлэлтүүд	Цэгийн тоо	Цэгийн код, байршил	Хугацаа ба давтамж	Нэгжийн зардал, мян.төг	Нийт үнэ, мян.төг	Баримтлах стандарт ба арга, аргачлал
			үзүүлэв.				Хөрсний чанар. pH тодорхойлох MNS ISO 10390 Хөдөлгөөнт фосфор, калийг тодорхойлох MNS 4006 – 1908 Хөрсний физик шинж чанарыг тодорхойлох арга MNS 2143 - 2000
Нийт					1,300,000		
Биологийн олон янз байдал							
5	Төслийн талбай болон тухайн орчны ургамлан нөмрөгийн зүйлийн бүрдэл, тархалт, доройтлын өнөөгийн түвшин Тухайн орчны амьтны аймгийн зүйлийн бүрдэл, үхэл хорогдлын өнөөгийн байдал	4	УР-01–УР-04: ургамлын судалгааны 4 цэг. Координатыг доорх бүртгэлд үзүүлэв.	9-р сард 1 удаа; 4 цэг × 1 удаа = 4 цэг-удаа	150,000	600,000	Тухайн төслийн талбай болон орчных нь байгалийн унаган төрхөөрөө байгаа экосистемтэй харьцуулах аргаар тодорхойлох бөгөөд энэхүү судалгааг жил бүр мэргэжлийн байгууллагаар гүйцэтгүүлнэ.
Нийт					600,000		
ОХШХ-ийг хэрэгжүүлэхэд шаардагдах нийт зардал					3,200,000		

Орчны хяналт шинжилгээний цэгүүдийн координатын бүртгэл

№	Цэгийн код	Хяналтын төрөл	Өргөрөг (N)	Уртраг (E)
1	A-01	Агаар	43° 17' 05.69" N	101° 45' 13.69" E
2	A-02	Агаар	43° 19' 54.04" N	101° 34' 37.47" E
3	A-03	Агаар	43° 14' 54.54" N	101° 47' 16.23" E
4	A-04	Агаар	43° 16' 11.38" N	101° 46' 01.98" E
5	X-01	Хөрс	43° 17' 14.16" N	101° 37' 24.47" E
6	X-02	Хөрс	43° 16' 12.49" N	101° 45' 14.81" E
7	X-03	Хөрс	43° 18' 32.00" N	101° 35' 13.62" E
8	X-04	Хөрс	43° 16' 36.16" N	101° 40' 41.78" E
9	XM-01	Хүнд металл	43° 16' 08.88" N	101° 43' 34.88" E
10	XM-02	Хүнд металл	43° 17' 01.91" N	101° 39' 26.03" E
12	Y-01	Ус	43° 17' 33.99" N	101° 39' 58.82" E
13	Y-02	Ус	43° 16' 14.75" N	101° 44' 26.77" E
14	YP-01	Ургамал	43° 16' 06.93" N	101° 46' 53.12" E
15	YP-02	Ургамал	43° 17' 49.56" N	101° 37' 15.11" E
16	YP-03	Ургамал	43° 16' 32.75" N	101° 35' 24.71" E
17	YP-04	Ургамал	43° 19' 02.17" N	101° 34' 19.11" E

13. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

№	Төлөвлөсөн арга хэмжээ	Урьдчилан тооцоолсон төсөв	Хэрэгжүүлэх хуваарь	Хариуцсан албан тушаалтан
			сар	
1.	Ажилчдад хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны сургалт семинарыг тогтмол зохион байгуулж, хамруулах	400,000	9	Уурхайн дарга, БО-мэргэжилтэн
2.	Байгаль орчныг хамгаалах талаар сургалтыг жилд нэг удаа зохион байгуулах, холбогдох орон нутгийн байгаль орчны алба, байгаль хамгаалагч нартай харилцан холбоотой ажиллах	500,000	10	БО-мэргэжилтэн
3.	Ажиллагсдыг жилд нэг удаа эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах.	Гэрээгээр	11	Уурхайн захиргаа
4.	Гал унтраах хэрэгслээр уурхайг бүрэн хангах арга хэмжээ авах, галыг унтраах талаар тодорхой түвшинд бэлтгэлийг хангуулах арга хэмжээ зохион байгуулах	900,000	11	Уурхайн дарга, БО-мэргэжилтэн
Нийт /төг/		1,800,000		

14. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ

БОМТ түүний хэрэгжилтийг тайлагнах, хэлэлцүүлэх байгууллагууд	Тайлагнах хэлэлцүүлэх хэлбэрүүд	Мэдээний агуулга	Хугацааны тов	Хэлэлцүүлгээр санал авах	Зохион байгуулах газар
БОМТ-ний биелэлтийн үр дүнгийн тайланг төсөл хэрэгжиж буй Өмнөговь аймгийн Гурван Тэс сумын нутгийн оршин суугчдад танилцуулж хэлэлцүүлнэ.	Нутгийн оршин суугчдад БОМТ-ний биелэлтийг тайлагнах	БОМТ-ний биелэлт	11-р сарын сүүлийн долоо хоногт	Оршин суугчдын санал гомдлыг хүлээн авч шийдвэрлэх	Өмнөговь аймгийн Гурвантэс сумын Засаг захиргааны байранд

15. ТЭРБУМ МОД ҮНДЭСНИЙ ХӨДӨЛГӨӨНИЙ ХҮРЭЭНД

Зорилт	Хэрэгжүүлэх арга хэмжээ	Хэрэгжүүлэх хугацаа	Тоо хэмжээ	2026 он	Баримтлах эрх зүйн баримт бичиг, стандарт аргачлал
Ногоон байгууламжийн эзлэх талбайн хэмжээг нэмэгдүүлэх	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөний хүрээнд төслийн талбайд мод үржүүлгийн талбай байгуулан жил бүр улиас, хайлаас 2000ш тарих	10-р сард	2000 ш	10,000,000	Навчит төрлийн модны суулгац. Техникийн шаардлага MNS 6141:2010
Нийт дүн /мян.төг/				10,000,000	

16. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ЗАРДЛЫН ТООЦОО

2026 оны Байгаль орчныг хамгаалах ажилд 54,350,000.0 төгрөг, орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд 3,200,000 төгрөг, Тэрбум мод хөтөлбөрийн хүрээнд 10,000,000 төгрөг зарцуулах бөгөөд байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөг хэрэгжүүлэхэд нийтдээ 67,550,000 төгрөг зарцуулна.

№	Хийгдэх ажлууд	Зардал, төг
1.	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөө	8,000,000
2.	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний зардал	8,000,000
3.	Төслийн хаалтад хуримтлуулах зардал	5,400,000
4.	Нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээ	22,000,000
5.	Түүх соёлын өвийг хамгаалах	4,000,000
6.	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд зарцуулах зардал	1,900,000
7.	Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний хүрээнд зарцуулах зардал	3,250,000
8.	Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөө	1,800,000
9.	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөр	3,200,000
10.	Тэрбум мод үндэсний хөдөлгөөн	10,000,000
Нийт		67,550,000